

Ulianchenko O.

INNOVATION AND INVESTMENT ACTIVITY AS THE FOUNDATION FOR SUSTAINABLE NATIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT

To ensure the economic revival of the state it is necessary to form an effective system of relationships between science, the state and the regions. Innovation and investment as a result of commercialization is the basis for the development of regions and the state. The article aims to study the theoretical and methodological approaches to innovation and investment development of the state economy, defining the relationship between investment and innovation policy. Investment amounts have been considered and the level of innovation and investment development of Ukraine has been estimated. The importance of forming a strategy of innovation and investment development in order to attract investment, the restoration of competitive production, employment growth in the state has been justified. It has been revealed that the main factors that reduce investment and innovation development of economy of Ukraine are: insufficient level of gross fixed capital formation; high degree of depreciation; deterioration of investment attractiveness index; general political and economic instability; negative expectations regarding the development of enterprises activities; insufficient foreign direct investment in Ukraine; low levels of innovation in the enterprises along with unsatisfactory level of funding from the state budget; increasing pressure on business by the authorities and over-regulation of the market, and corruption. It has been proved that investment climate modeling should take important position to increase the investment attractiveness of Ukraine. Objective assessment of the overall economic situation in the country, reflecting a systemic understanding of the motivations of foreign investors and describing leverage on the final decision on the investment prospects, has been declared. Formation of the investment climate is unopposed to enhance the role of foreign investment in development of Ukraine and its integration into the global economy.

Keywords: investment, forecasting the amount of investment, foreign direct investment, economic development, innovation and investment development, investment security.

Одержано 06.03.2015 р.

УДК 332.132

Стадницька Юлія Юрївна,
асистент кафедри туризму,
Національний університет «Львівська політехніка»

ПРОСТОРОВА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ СОБІВАРТОСТІ ТА ЦІН ВОДОПОСТАЧАННЯ В УКРАЇНІ ЯК ЧИННИК РОЗМІЩЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті ставилося за мету дослідження різниці у просторі витрат виробництва і цін води в Україні та виявлення, чи така диференціація може виступати чинником розміщення господарської діяльності. У процесі дослідження застосовані методи математичного аналізу та статистичні методи. Якщо просторова диференціація цін ресурсу перевищуватиме певну величину, то сіамська пара «потреба порівняно дешевого ресурсу» (властивість сторони «господарська діяльність») – «наявність порівняно дешевого ресурсу» (властивість сторони «місце») є чинником розміщення відповідного виду господарської діяльності. Якщо диференціація витрат на переміщення продукції перевищуватиме певну величину, то сіамська пара «потреба розміщення близько ринку збуту» (властивість сторони «господарська діяльність») – «наявність споживачів» (властивість сторони «місце») є чинником розміщення відповідного виду господарської діяльності. У випадку, якщо витрати на переміщення до найближчого і найдалшого споживача в границях встановленого простору аналізу будуть меншими за певну величину, то чинником розміщення відповідного виду господарської діяльності стає сіамська пара – «висока транспортабельність продукції» (властивість сторони «господарська діяльність») – «можливість виробляти продукцію з низькими витратами» (властивість сторони «місце»). Просторова диференціація немобільних ресурсів отримується шляхом фіксації цін на відповідний немобільний ресурс у різних місцях простору аналізу. Просторова диференціація мобільних ресурсів може бути отримана шляхом розрахунків у моделі виробничо-транспортної задачі. Набули подальшого розвитку підходи до ідентифікації чинника розміщення господарської діяльності «наявність дешевого ресурсу» за допомогою виявлення, де ціна цього ресурсу у межах простору аналізу не перевищуватиме мінімальну на певну величину. Доведено, що при пошуку місць для розміщення водомістких видів господарської діяльності варто аналізувати не лише найбільші міста – обласні центри, але й менші міста у межах відповідних областей.

Ключові слова: просторова диференціація собівартості, просторова диференціація цін, водопостачання, простір аналізу, транспортабельність.

ВСТУП

Постановка проблеми. Проблема розміщення господарської діяльності потребує оптимального вирішення, оскільки ефективність виробництва продукції залежить не лише від рівня досконалості технологій, але й від того, чи правильно здійснено вибір місця розташування. Рішення, де виробляти, настільки ж важливе, як і рішення, чи виробляти. Важливість прийняття правильного рішення про місце виробництва посилюється тим, що ліквідувати помилки в розміщенні, як правило, неможливо. Рішення щодо розміщення пов'язує підприємця на тривалий час. Тому ідентифікація чинників розміщення господарської діяльності, яка служить підвищенню якості вибору оптимального місця виробництва, є важливою науковою та практичною задачею. Очевидно, що це стосується і ресурсу «вода», який щораз більше впливає на розміщення різних видів господарської діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження чинників розміщення господарської діяльності здійснювалося фактично в усіх публікаціях з просторової організації економіки [1-11], однак ще не був реалізований підхід, що базувався б на поділі чинників розміщення на внутрішні (властивості сторони «господарська діяльність») та зовнішні (властивості сторони «місце»). Також ще не було досліджень, які б розглядали просторову диференціацію собівартості та цін водопостачання в Україні як чинник розміщення господарської діяльності.

Мета статті (постановка завдання). Мета дослідження полягає у визначенні різниці у просторі витрат виробництва і цін води в Україні та вяснення, чи така диференціація може виступати чинником розміщення господарської діяльності.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У процесі дослідження просторової диференціації собівартості та цін водопостачання в Україні як чинника розміщення господарської діяльності, маємо з одного боку властивості сторони «господарська діяльність», частина яких виявляється чинниками розміщення. Від них залежить, які місця є привабливими для розміщення. З іншого боку, кожній властивості сторони «господарська діяльність» відповідатиме певна властивість сторони «місце», яку також слід вважати чинником розміщення. Таким чином у кожному випадку, виявляючи чинники розміщення господарської діяльності, ми повинні виявляти не окремі чинники розміщення, а їхні пари (які можна назвати «сіамськими»): чинник розміщення внутрішній – чинник розміщення зовнішній.

Очевидно, що кожен конкретний випадок господарської діяльності характеризуватиметься низкою чинників розміщення сторони «господарська діяльність» і відповідних їм чинників розміщення сторони «місце». Багатообіцяючим критерієм віднесення властивості, яку слід аналізувати з погляду впливу на розміщення господарської діяльності, до чинників розміщення є врахування сили її впливу на

формальний показник оптимальності розміщення, або/і на неформальні показники особистого характеру осіб, які приймають рішення про розміщення.

Зупинимося на аналізі впливу властивостей сторони «господарська діяльність» чи сторони «місце» на формальний показник оптимальності розміщення. Першим кроком такого аналізу доцільно зробити ресурсний аналіз, який передбачав би формування списку ресурсів, необхідних для оцінюваного виду господарської діяльності та оцінювання диференціації цін на кожен ресурс у межах відповідного простору аналізу. Якщо просторова диференціація цін ресурсу перевищуватиме певну величину, то сіамська пара «потреба порівняно дешевого ресурсу» (властивість сторони «господарська діяльність») – «наявність порівняно дешевого ресурсу» (властивість сторони «місце») є чинником розміщення відповідного виду господарської діяльності.

Наступний крок при аналізі впливу властивостей сторони «господарська діяльність» чи сторони «місце» на формальний показник оптимальності розміщення – споживчий аналіз, який передбачав би формування списку потенційних споживачів та оцінювання диференціації витрат на переміщення продукції з певного місця простору аналізу (наприклад, місця з мінімальними витратами виробництва чи місця у центрі простору аналізу) до найближчого і найдалшого споживача. Якщо диференціація витрат на переміщення продукції перевищуватиме певну величину, то сіамська пара «потреба розміщення близько ринку збуту» (властивість сторони «господарська діяльність») – «наявність споживачів» (властивість сторони «місце») є чинником розміщення відповідного виду господарської діяльності. У випадку, якщо витрати на переміщення до найближчого і найдалшого споживача в границях встановленого простору аналізу будуть меншими за певну величину, то чинником розміщення відповідного виду господарської діяльності стає сіамська пара – «висока транспортабельність продукції» (властивість сторони «господарська діяльність») – «можливість виробляти продукцію з низькими витратами» (властивість сторони «місце»).

Просторова диференціація немобільних ресурсів отримується шляхом фіксації цін на відповідний немобільний ресурс у різних місцях простору аналізу. Просторова диференціація мобільних ресурсів може бути отримана шляхом розрахунків у моделі виробничо-транспортної задачі (табл. 1). У табл. 1:

T_{ij} – витрати на транспортування одиниці ресурсу з джерела «і» до місця «j»;

$C_{ij} = C_i + T_{ij}$ – витрати франко-місце «j» на ресурс з джерела «і».

Прісна вода завжди була важливим чинником розміщення господарської діяльності, а у сучасних умовах зростаючого забруднення навколишнього природного середовища її роль лише зростатиме. Відома вчена з США Сандра Постель про проблему прісної води у XXI ст. написала: «Забудьте про нафту. Справедливий розподіл прісної води ставить таку ж вибухову політичну головоломку, як і глобальна зміна клімату».

Таблиця 1

Модель для розрахунку ціни ресурсу франко-місце

Джерело ресурсу	Ціна одиниці ресурсу франко-джерело	Місця простору аналізу $B_j, j=1,n$	
$A_i, i=1,k$	C_i	T_{ij}	C_{ij}
Ціна одиниці ресурсу франко-місце		$\min \{C_{ij}, i=1,k\}$	

Господарська діяльність не може існувати без води, оскільки базується на «мокрих» технологіях. Вода потрібна для отримання пари, а також для багатьох процесів: охолодження, промивання, підтримки концентрації хімічних речовин в розчинах тощо. Вода має універсальні властивості, завдяки чому знаходить у господарській діяльності різноманітне застосування як сировина, хімічний реагент, розчинник, тепло- та холодоносії. Наприклад, вода служить реагентом у виробництві мінеральних кислот, лугів і основ, у виробництві органічних продуктів – спиртів, оцтового альдегіду, фенолу та інших численних реакціях гідратації і гідролізу.

Водяна пара в тепловій та атомній енергетиці є необхідною для забезпечення виробничого процесу. Водяна пара і гаряча вода мають значні переваги перед іншими теплоносіями – високу теплоємність, простоту регулювання температури в залежності від тиску, високу термічну стійкість тощо, внаслідок чого є унікальним теплоносієм при високих температурах. Воду використовують також як холодоагент для відводу теплоти в екзотермічних реакціях, для охолодження атомних реакторів, де необхідна «наддистильована» вода. Серед галузей економіки найбільшими водоспоживачами є енергетична, металургійна, хімічна та нафтохімічна промисловість. Серед галузей промисловості електроенергетика є найбільш водоемною і використовує 61% свіжої води в

країні, причому на ТЕС припадає близько 93% використаної свіжої води в галузі, що споживається в основному для охолодження агрегатів. На АЕС водозабором покриваються в основному технологічні безповоротні витрати води і господарсько-питні потреби.

Індивідуальні норми використання води в основному виробництві на підприємствах визначаються технологічними потребами у воді при виготовленні продукції певного виду і якості та паспортними даними технологічного обладнання. Норми використання води на господарсько-побутові потреби визначаються в залежності від чисельності працівників, виробничої площі, розраховуються за нормативами та відносяться до обсягу виготовленої продукції. Обсяг споживання води в промисловості оцінюють водоемністю виробництва – кількістю води, потрібної для виробництва 1 т готової продукції. Водоемність виробництва різних видів продукції коливається в дуже широких межах, м.куб./т: сталі, чавуну – 15-20, сульфатної кислоти – 25-80, синтетичного волокна – 500, міді – 500, пластмас – 500-1000, синтетичного каучуку – 2000-3000. Сфера послуг також є значним споживачем прісної води.

Зупинимося на аналізі собівартості води в обласних центрах України, інформацію про яку наведена у табл. 2.

Таблиця 2

Собівартість води в обласних центрах України (станом на 1 жовтня 2013 р.)

№ з/п	Обласний центр	Собівартість (без ПДВ), грн./м.куб.	Собівартість (без ПДВ), %
1	Тернопіль	2,4	100
2	Київ	2,57	107,1
3	Черкаси	2,61	108,8
4	Вінниця	2,75	114,6
5	Луцьк	2,84	118,3
6	Хмельницький	2,9	120,8
7	Івано-Франківськ	2,95	122,9
8	Одеса	2,96	123,3
9	Суми	3,1	129,2
10	Чернігів	3,146	131,1
11	Рівне	3,36	140,0
12	Миколаїв	3,46	144,2
13	Дніпропетровськ	3,57	148,8
14	Херсон	3,69	153,8
15	Біла Церква	3,77	157,1
16	Житомир	3,78	157,5
17	Донецьк	3,93	163,8
18	Харків	4,097	170,7
19	Запоріжжя	4,21	175,4
20	Сімферополь	4,23	176,3
21	Львів	4,27	177,9
22	Чернівці	4,802	200,1

23	Полтава	4,85	202,1
24	Кіровоград	5,24	218,3
25	Севастополь	5,2591	219,1
26	Ужгород	5,28	220,0
27	Луганськ	8,26	344,2

Примітка: розроблено на основі [12]

Аналіз наведених даних показує доволі значну просторову диференціацію собівартості води в обласних центрах України – від 2,4 грн./м.куб. у Тернополі (мінімальне значення) до 8,26 грн./м.куб. у Луганську (максимальне значення). Співвідношення між максимальним та мінімальним значенням собівартості води є доволі значним, досягаючи величини 3,442 (8,26/2,4). Інформація щодо собівартості водопостачання в обласних центрах України свідчить про залежність цього показника від просторового чинника, а також про вагомість впливу просторової диференціації витрат водопостачання на

прийняття рішення про вибір місця розміщення господарської діяльності навіть у тому випадку, коли б підприємство здійснювало самостійний водозабір і не орієнтувалося на послуги централізованого водопостачання.

Тепер перейдемо до аналізу тарифів на воду (ціни води) для комерційних споживачів в обласних центрах України, впорядкована інформація про що наведена в табл. 3. Звернемо увагу, що у силу різних причин ціна води суттєво відрізняється від її собівартості, а часто, навіть, є нижчою за собівартість.

Таблиця 3

Інформація про тарифи на послуги водопостачання в обласних центрах України для комерційних споживачів станом на 1 жовтня 2013 року

№ з/п	Обласний центр	Затверджені тарифи з ПДВ, грн./м.куб.	Затверджені тарифи з ПДВ, %
1	Тернопіль	3,012	100
2	Житомир	3,04	100,93
3	Київ	3,5	116,20
4	Луцьк	3,576	118,72
5	Біла Церква	3,6	119,52
6	Хмельницький	3,72	123,51
7	Івано-Франківськ	3,74	124,17
8	Кіровоград	4,42	146,75
9	Черкаси	4,43	147,08
10	Дніпропетровськ	4,82	160,03
11	Миколаїв	4,884	162,15
12	Суми	4,91	163,01
13	Львів	5,04	167,33
14	Чернігів	5,81	192,89
15	Рівне	5,98	198,54
16	Донецьк	6,0	199,20
17	Ужгород	6,06	201,19
18	Запоріжжя	6,17	204,85
19	Чернівці	6,648	220,72
20	Севастополь	6,888	228,68
21	Сімферополь	7,36	244,35
22	Херсон	7,67	254,64
23	Вінниця	8,23	273,24
24	Харків	9,13	303,12
25	Луганськ	9,82	326,03
26	Одеса	10,02	332,67
27	Полтава	12,62	418,99

Примітка: розроблено на основі [12]

Аналіз наведених даних показує доволі значну просторову диференціацію тарифів на воду в обласних центрах України – від 3,012 грн./м.куб. у Тернополі (мінімальне значення) до 12,62 грн./м.куб. у Полтаві (максимальне значення). Співвідношення між максимальним та мінімальним значенням тарифів на воду є доволі значним, досягаючи величини 4,19 (12,62/3,012).

Важливий момент дослідження просторової диференціації витрат і цін полягає в окресленні меж

простору, де слід виконувати пошук оптимальних місць виробництва продукції. Окреслення простору аналізу базується на врахуванні властивостей відповідної продукції, основною з яких у цьому випадку є транспортабельність. Чим більш транспортабельним є продукція, тим ширші межі просторового аналізу відносно очікуваного ринку збуту для пошуку оптимальних місць виробництва. І навпаки: чим менш транспортабельною є продукція, тим вужчі межі просторового аналізу для пошуку

оптимальних місць виробництва. Для виробництва водомісткої продукції варто виконувати аналіз не лише у межах національних кордонів, але й у межах кордонів адміністративних. Тому перейдемо до аналізу тарифів на воду для населення у містах Львівської області (табл. 4).

Аналіз наведених даних показує доволі значну просторову диференціацію тарифів на воду у містах Львівської області – від 1,73 грн./м.куб. у Пустомитах (мінімальне значення) до 8,01 грн./м.куб. у Мостиськах (максимальне значення). Співвідношення між максимальним та мінімальним значенням тарифів на воду є доволі значним, досягаючи величини 4,63 (8,01/1,73).

Звернемо увагу, що це співвідношення у межах Львівської області (тарифи у містах) мало

відрізняється від цього показника у межах України (тарифи в обласних центрах). Це означає, що при пошуку місць для розміщення водомістких видів господарської діяльності варто аналізувати не лише найбільші міста – обласні центри, але й менші міста у межах відповідних областей. Це також означає, що вплив чинника водомісткості на розміщення для видів господарської діяльності з порівняно значним простором аналізу буде аналогічним до впливу такого чинника на види господарської діяльності з порівняно незначним простором аналізу. Можна прогнозувати, що це правило діятиме навіть за умов постійного збільшення простору аналізу унаслідок глобалізації при обґрунтуванні розміщення господарської діяльності.

Таблиця 4

Інформація про тарифи на послуги водопостачання для населення у містах Львівської області станом на 1 листопада 2012 року

№ з/п	Місто	Затверджені тарифи з ПДВ, грн./м.куб.	Затверджені тарифи з ПДВ, %
1	Пустомити	1,73	100
2	Новий Розділ	2,57	148,55
3	Броди	2,68	154,91
4	Радехів	2,80	161,85
5	Новояворівськ	3,23	186,71
6	Жидачів	3,45	199,42
7	Червоноград	3,46	200,00
8	Сокаль	3,58	206,94
9	Львів	3,98	230,06
10	Стрий	4,20	242,77
11	Трускавець	4,50	260,12
12	Золочів	4,51	260,69
13	Дрогобич	5,20	300,58
14	Самбір	5,20	300,58
15	Буськ	5,26	304,05
16	Жовква	5,46	315,61
17	Моршин	5,53	319,65
18	Миколаїв	5,60	323,70
19	Камянка-Бузька	6,01	347,40
20	Городок	6,19	357,80
21	Яворів	6,41	370,52
22	Сколе	6,50	375,72
23	Перемишляни	6,80	393,06
24	Старий Самбір	7,77	449,13
25	Борислав	7,90	456,65
26	Мостиська	8,01	463,01

Примітка: розроблено на основі [13]

Підкреслимо, що сучасна глобалізація характеризується й тим, що «транспортна революція» доповнюється лібералізацією світової торгівлі, пониженням тарифних бар'єрів та скороченням обмежень на рух капіталу.

Встановлення меж для просторового аналізу повинно відбуватися з урахуванням не лише транспортності продукції, але й особливостей простору довкола очікуваного ринку збуту. Наприклад, коли здійснюється постачання малотранспортабельною продукцією споживачів, поблизу яких немає умов для її виробництва, встановлення меж просторового аналізу має

базуватися не на транспортабельності продукції, а властивостях регіону ринку збуту. При цьому потрібно аналізувати не лише географічні та економічні характеристики відповідного регіону, але й враховувати різноманітні чинники юридичного плану.

Варто звернути увагу на ту обставину, що обмеження простору аналізу дозволяє більш-менш адекватно здійснювати початковий вибір обсягу виробництва у кожному з оцінюваних місць: він має бути рівним сумарному попиту споживачів окресленого в ході розв'язання задачі на розміщення регіону. Адже без конкретного обсягу виробництва вести мову про питомі витрати виробництва – не

коректно. Інша справа, що вже в ході розв'язання задачі, коли чіткіше буде вимальовуватися коло майбутніх споживачів відповідного виробника, обсяг виробництва буде коригуватися.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Підводячи підсумок, звернемо увагу на такі ключові моменти:

1. Сфера водопостачання є показовою для дослідження просторової диференціації витрат виробництва та цін унаслідок маломобільності води, низька ціна якої може виступати чинником розміщення відповідних видів господарської діяльності. До того ж, сфера водопостачання у переважній більшості відноситься до натуральних монополій, де розрахунок виробничої собівартості і встановлення цін чітко регламентується державою, що дає змогу уникнути впливу на виробничу собівартість і ціни помилкових господарських рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Данилишин Б. М. Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка України / Б. М. Данилишин, Д. В. Клиновий, Т. В. Пепа. – Ніжин: Аспект-Поліграф, 2007. – 688 с.
2. Ішук С. І. Розміщення продуктивних сил (теорія, методи, практика) / С. І. Ішук. – К.: Видавництво Європейського університету, 2004. – 216 с.
3. Мальська М. П. Просторові системи послуг (теорія, методологія, практика) / М. П. Мальська. – К.: Знання, 2009. – 363 с.
4. Минакир П. А. Пространственный анализ в экономике / П. А. Минакир // Журнал новой экономической ассоциации. – 2013. – № 1. – С. 176-180.
5. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка / М. І. Долішній, Ю. І. Стадницький, А. Г. Загородній, О. Е. Товкан. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2003. – 256с.
6. Стеченко Д. М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика / Д. М. Стеченко. – К.: Вікар, 2006. – 400 с.
7. Хвесик М. А. Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка / М. А. Хвесик, Л. М. Горбач, П. П. Пастушенко – К.: Кондор, 2004. – 342 с.
8. Шульц С. Л. Економічний простір України: формування, структурування та управління / С. Л. Шульц – Львів: ІРД НАН України, 2010. – 407 с.
9. Щеглюк С. Д. Формування нових видів економічної діяльності в умовах трансформаційної економіки / С. Д. Щеглюк – Львів: ІРД НАН України, 2008. – 195 с.
10. Isard W. Location and Space Economy / W. Isard. – Cambridge, Massachusetts: The M.I.T. Press, 1956. – 350 p.
11. Fujita M. The Spatial Economy: Cities, Regions and International Trade / M. Fujita, P. Krugman, A. Venables. – Cambridge, Massachusetts: The M.I.T. Press, 1999. – 367 p.
12. Послуги з водопостачання (комерційні споживачі) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://krogerc.info/ua/tarifs/bycapital/water/org.html>.
13. Інформація щодо розміру затверджених тарифів на послуги з водопостачання та водовідведення для населення по Львівській області станом на 1 листопада 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zlvoda.ucoz.ua/index/tarifi/0-5>.

Стадницька Юлія Юрьевна

ПРОСТРАНСТВЕННАЯ ДИФФЕРЕНЦИАЦИЯ СЕБЕСТОИМОСТИ И ЦЕН ВОДОСНАБЖЕНИЯ В УКРАИНЕ КАК ФАКТОР РАЗМЕЩЕНИЯ ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

В статье «Пространственная дифференциация себестоимости и цен водоснабжения в Украине как фактор размещения хозяйственной деятельности» ставилась цель исследование разницы в пространстве расходов производства и цен воды в Украине и выяснения может ли такая дифференциация выступать в качестве фактора размещения хозяйственной деятельности. В процессе исследования использовались методы математического анализа и статистические методы. Если пространственная дифференциация цен ресурса будет превышать определенную величину, то сямская пара «потребность сравнительно дешевого ресурса» (свойство стороны «хозяйственная деятельность») – «наличие сравнительно дешевого ресурса» (свойство стороны «место») является фактором размещения соответствующего вида хозяйственной деятельности. Если

дифференциация расходов на перемещение продукции будет превышать определенную величину, то сиамская пара «потребность размещения близко рынка сбыта» (свойство стороны «хозяйственная деятельность») – «наличие потребителей» (свойство стороны «место») является фактором размещения соответствующего вида хозяйственной деятельности. В случае, если расходы на перемещение к ближайшему и самому дальнему потребителю в границах установленного пространства анализа будут меньше определенной величины, то фактором размещения соответствующего вида хозяйственной деятельности становится сиамская пара – «высокая транспортабельность продукции» (свойство стороны «хозяйственная деятельность») – «возможность производить продукцию с низкими расходами» (свойство стороны «место»). Пространственная дифференциация немобильных ресурсов получается путем фиксации цен на соответствующий немобильный ресурс в разных местах пространства анализа. Пространственная дифференциация мобильных ресурсов может быть получена путем расчетов в модели производственно-транспортной задачи. Получили дальнейшее развитие подходы к идентификации фактора размещения хозяйственной деятельности «наличие дешевого ресурса» с помощью выявления, где цена этого ресурса в пределах пространства анализа не будет превышать минимальную на определенную величину. Доказано, что при поиске мест для размещения водосодержащих видов хозяйственной деятельности стоит анализировать не только наибольшие города - областные центры, но и меньшие города в пределах соответствующих областей.

Ключевые слова: пространственная дифференциация себестоимости, пространственная дифференциация цен, водоснабжения, пространство анализа, транспортабельность.

Stadnyts'ka Yu.

SPATIAL DIFFERENTIATION OF PRIME COSTS AND PRICE OF WATER-SUPPLY IN UKRAINE AS A FACTOR OF PLACING OF ECONOMIC ACTIVITY

The aim of the article "Spatial differentiation of prime costs and price of water-supply in Ukraine as a factor of placing of economic activity" to study the difference in the space of production costs and prices of water in Ukraine and to determine if such differentiation can act as a factor of economic activity placing. Methods of mathematical analysis and statistical methods have been applied in the process of research. If spatial differentiation of costs of resource will exceed a certain amount, the Siamese couple "necessity in comparatively cheap resource" (feature of the part "economic activity") - "presence of comparatively cheap resource" (feature of the part "place") is the factor of placing of corresponding type of economic activity. If differentiation of products cost of moving will exceed a certain amount, then the Siamese couple "necessity of placing close to market of sale" (feature of the part "economic activity") - "presence of consumers" (feature of the part "place") is the factor of placing of corresponding type of economic activity. In case if cost of moving to the nearest and farthest consumer within bounds of the set space of analysis will be less than certain amount, then the factor of placing of corresponding type of economic activity becomes the Siamese couple - "high transportability of products" (feature of the part "economic activity") - "possibility to produce products with low costs" (feature of the part "place"). Spatial differentiation of immobile resources is obtained by fixing prices for the relevant non-mobile resources in various locations of space analysis. The spatial differentiation of mobile resources can be obtained by calculation in models of production - transportation problem. Approaches to identify the location of economic activity factor "availability of cheap resources" have been further developed by identifying where the price of the resource within the space of analysis will not exceed a minimum one on certain value. It has been proved that when searching locations for placement of water-supply types of economic activity not only the largest cities should be analyzed - regional centers, but smaller towns within the respective regions.

Key words: Spatial differentiation of prime cost, spatial differentiation of prices, water-supply, space of analysis, transportability.

Одержано 06.03.2015 р.